

УДК 303.83(1–61ЄС)

Є. Кіш

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Проаналізовано системи єврорегіонів у Центральній Європі за умов нової геополітичної ситуації. Зазначено, що єврорегіональне співробітництво між сусідніми країнами як на міжрегіональному, так і на двосторонньому рівнях є важливою складовою європейської політики. Зауважено, що розвиток спільних концепцій з транскордонного співробітництва між прикордонними регіонами є життєво необхідною умовою розвитку прикордонних територій України і сусідів-країн першого порядку.

Ключові слова: єврорегіон, співробітництво, інтеграція, геополітична ситуація, Центральна Європа, Україна, Європейський Союз.

На сьогодні транскордонне співробітництво в Європі і в Україні перебуває на етапі системних якісних змін. У рамках розширеного Європейського Союзу (далі – ЄС, Євросоюз) розвинене транскордонне співробітництво вступило в стадію активного здійснення на основі суттєвого пониження бар'єрного спрямування внутрішніх для ЄС державних кордонів і стає засобом успішної реалізації спільної регіональної політики, принципу субсидіарності, децентралізації влади тощо, а в ширшому розумінні – будівництва цілісної “Європи регіонів”.

Після східного розширення Євросоюзу в 2004 – 2007 рр. та вступу держав Центральної Європи до ЄС транскордонне співробітництво України і центральноєвропейських країн вступило в *якісно новий етап розвитку*. У всіх сторін-учасниць беззаперечно існує політична воля і прагнення до тісної транскордонної взаємодії та оновлення механізму співробітництва. Упродовж останніх років збагатилася і суттєво вдосконалилася нормативна основа регулювання міжнародних відносин транскордонного співробітництва України з центральноєвропейськими державами – новими членами ЄС. Надзвичайно важливу роль у розвитку міжнародно-правової, особливо національної системи регулювання транскордонних відносин мало схвалення і набуття чинності в Україні у 2004 р. Закону “Про транскордонне співробітництво”.

Європейський досвід єврорегіональної транскордонної співпраці в Україні має бути взятий за основу, але безумовно не в сенсі копіювання його, оскільки це практично неможливо хоча б за умов наявності суттєвих специфік навіть у проявах загальних закономірностей єврорегіональної кооперації в Європі.

У науці та практиці не існує єдиних, уніфікованих “правил” формування, розбудови єврорегіонів, навіть загальноприйнятого поняття не існує. Історичний досвід творення і розвитку єврорегіонів у ХХ ст. довів, що їх цілі, засоби, напрями, завдання змінювалися і слугували досягненню певних прагматичних цілей. У контексті опрацювання автором потужного доробку досліджень з питань єврорегіонів України, вивчення проблематики єврорегіонів у вітчизняній науці можливо поділити на два досить коректні, як на нашу думку, сегменти.

По-перше, це ідеалізація вітчизняними дослідниками, експертами досвіду єврорегіонів України (що, на жаль, прослідковується у більшості публікацій). Не тільки

спрощено характеризуючи досвід єврорегіонів України, але і штучно поєднуючи транскордонну співпрацю міждержавного і міжрегіонального рівнів із метою презентації “кращих практик” такої транскордонної співпраці України, по суті у результаті нівелюється як проблематика дослідження, так і визначається непорозуміння суттєвих характеристик дії єврорегіонів.

По-друге, як позитивний “прорив” за понад десятирічний період саме протягом 2003 – 2004 рр. з’явилися перші наукові академічного рівня дослідження, у яких не тільки акумулюється досвід єврорегіонів Європи, але і визначаються конкретні проблеми та рекомендації прагматичного спрямування щодо їх розбудови на прикордонні України [1].

Аналіз актуальних питань транскордонного співробітництва в Україні презентований достатнім масивом публікацій економістів, політологів України [2]. Втім, відсутні є наукові дослідження щодо обґрунтування теоретико-методологічних засад єврорегіональної політики України.

Розробки і втілення принципово нових підходів до розвитку єврорегіонів зокрема і транскордонного співробітництва України загалом в умовах розширення ЄС вимагають радикальні зрушення в геополітичній ситуації на європейському континенті та зміна статусу західних центральноєвропейських сусідів України після їх вступу до європейської спільноти. Роль і місце єврорегіонів у сучасній системі міжнародних відносин, яка динамічно змінюється, потребують глибокого наукового вивчення на основі нових методологічних підходів із урахуванням реалій сьогодення і стратегічної перспективи України, синтезу різноманітних аспектів визначальних тенденцій глобального і регіонального розвитку.

Ця стаття є логічним продовженням досліджень із проблемних питань розвитку транскордонного співробітництва України [3]. Метою статті є спроба виокремити головні чинники формування єврорегіонів, які в сукупності дають змогу теоретично розробити і втілити у практику ефективно діючу модель єврорегіонів України, використовуючи комплексний і системний підхід у дослідженні, винятково важливим завданням дослідження вважаємо аргументовано визначити і довести ключову роль щодо формування ефективно діючої системи єврорегіонів України та визначено концептуальні засади формування ефективної моделі єврорегіонів України за нових геополітичних умов на континенті вже у XXI ст.

Формування нової підсистеми міжнародних відносин між Україною та країнами Центральної Європи (повноправними членами ЄС), а також і наближення кордонів Євросоюзу впритул до західних кордонів України зумовлюють об’єктивну необхідність системного дослідження нового статусу єврорегіонів на нових східних кордонах Європейського Союзу. Особливу актуальність цей процес трансформації сутнісних характеристик єврорегіонів набуває для України після східного розширення ЄС. По суті, у формуванні ефективної системи транскордонного єврорегіонального співробітництва України ключова роль відводиться саме єврорегіонам.

Певна реакція на “презентацію” дії п’яти квазіуспішних єврорегіонів України зазвичай ідеалізувала і міфологізувала їх роль, значення і особливо завдання. Прискіпливий аналіз документів створення єврорегіонів України, де визначені цілі і завдання, на жаль, демонструє на сьогодні невідповідність реалій раніше визначеним цілям та завданням. Певна річ, не можливо говорити про повний нульовий ефект їх діяльності, позаяк епізодичні несистемні успіхи було досягнуто насамперед у культурній

сфері, зауважимо, що здебільшого за фінансової підтримки фондів ЄС, а про необхідність втілення комплексних соціально-економічних проектів, програм зазначається лише у постановах. Епізодичні успіхи за умов обмеженого фінансування, святкування ювілеїв євроре'іонів чи виокремлення імітації роботи громіздких структурних його складових на сьогодні не призвели до творення ефективно діючих моделей євроре'іонів України.

Визначимо в цьому контексті певні принципи положення.

1. Відсутність потужного державного фінансування проектів транскордонного співробітництва, розвитку євроре'іонів (до речі вельми прагматично розроблена Постанова Кабінету Міністрів №587 від 29.04.2002 р., яка включала Програму розвитку євроре'іонів, на сьогодні має дійсно нульовий ефект).

2. Вкрай недостатня ефективність вже діючих інституцій (агентств, центрів, головною метою яких є власний самодостатній розвиток) як для формування прошарку менеджерів європейських 'рантів, так і з метою розробки важливих, актуальних для прикордоння проектів не сприяє динамічному розвитку євроре'іонів України.

3. Відсутність реальної програми трансформації вже наявних неефективних євроре'іонів України, їх невідповідність євростандартам. Лише зазначимо, що всі критичні зауваження дії євроре'іонів України протягом 2004 – 2007 рр. не стали основою, етапом їх інституційних чи функціональних змін. Навіть у східних ре'іонах Центральної Європи за цей період відбулась чітка сегментація громіздких та неефективних євроре'іонів.

4. Відсутність у населення західних прикордонних ре'іонів України євроре'іональної ідентичності. Маємо на увазі відсутність популяризації ідеї євроре'іонів в Україні, за умов, коли ця ідентичність не стала іманентною сутністю населення прикордонних ре'іонів України (порівняно із теж периферійними та економічно слабо розвинутими східними ре'іонами Центральної Європи).

Принципово важливим є усвідомлення того факту, що ні система євроре'іонів зокрема, ні транскордонне співробітництво взагалі не вирішують повністю проблем прикордоння. Так, створені на зразок голландсько-німецького євроре'іону з 1990 р. чотири євроре'іони (Pomerania, Pro Europa Viadrina, Spree-Neisse-Bober, Neisse), які повністю “накрили” німецько-польське, частково німецько-чеське прикордоння (“старий” східний кордон ЄС), на сьогодні змінили своє спрямування, що виявляється у їх діяльності. Практичне вивчення автором сучасного стану цих євроре'іонів, дає можливість визначити певні узагальнення. Зазначимо, актуальність дослідження саме цих євроре'іонів зумовлена тим фактом, що саме тут відбулась *динамічна трансформація зовнішнього кордону на внутрішній кордон ЄС*.

Пріоритет системного гуманітарного, культурного, включно освітнього змісту співробітництва є домінуючим поряд із економічними складовими; високопрофесійні агентства, центри територіального розвитку не тільки здійснюють моніторинг еєсівських проектів, але розробляють соціально-економічного спрямування програми розвитку інфраструктури, туризму, підприємництва транскордонних євроре'іонів. І ще один важливий момент, який є таким очевидним, що не береться до уваги, – це як подолання історичних кривд саме жителями прикордонних ре'іонів, які внаслідок Другої світової війни були поділені новими жорсткими кордонами чи зазнали депортації, вигнання (як відомо, Польща отримала германізовану територію – Померанію, Марк-Бранденбург, Нижню та Верхню Сілезію, внаслідок чого 4 млн. німецького населення переселились на захід, ще 2 млн. були виселені поляками протягом 1946 – 1947 рр., а з приєднаних до Радянського Союзу польських східних територій 4 млн. поляків переселилося на захід).

Маємо на увазі історичну пам'ять, яка “живе” довго і “переживає” цілі покоління. Таким чином, єврорегіональна співпраця сприяє винятково нівеляції історичних кривд і образ, які так важко подолати у мультикультурному середовищі прикордоння взагалі.

Набуття повноправного членства Австрії в ЄС із 1995 р. визначило як новий східний кордон ЄС, а отже, і початок дії програм ІНТЕРРЕГ II – ФАРЕ СВС, коли 7 жовтня 1998 р. регіони Бургенланд (Австрія), Дер-Шопрон, Ваш (Угорщина) підписали угоду про єврорегіональну співпрацю (регіон у 1995 р. отримав 7 млн., у 1996 р. – 11,3 млн. єкю з програми ФАРЕ). Основними напрямками співпраці було визначено співробітництво на прикордонному регіоні у територіальному розвитку, економіці та туризмі, культурному обміні та збереженні культурного надбання, у попередженні катастроф, у гуманітарній та соціальній сферах, в освіті, навчанні. У подальшому до єврорегіональної співпраці були залучені західні регіони Словаччини на кшталт відродження золотого трикутника: Відень – Будапешт – Братислава.

Проблема єврорегіонів України, на нашу думку, полягає не так в їх кількісних параметрах, не говорячи про їх величезні масштаби, а насамперед у їх якісних, системних характеристиках. Системний підхід до розвитку єврорегіонів України вимагає реалізації комплексу насамперед економічних, організаційних та інституційних важелів їх розбудови. Виключно важливою в цьому контексті є розробка із застосуванням системних підходів та єврорегіональних стандартів спеціальних комплексних програм розвитку єврорегіонів України після східного розширення Євросоюзу.

Принципово логічним вважаємо дослідження детермінованості ефективно діючої складової (єврорегіонів) як важливої підсистеми (транскордонного співробітництва) міжнародних відносин, що є також логічним втіленням євроінтеграційного курсу України.

Задля досягнення стратегічної мети України розвитком транскордонного співробітництва зокрема можливо вирішити і наступні основні завдання:

1) не допускається перетворення нових східних кордонів ЄС у жорсткі розподільчі лінії, які відмежовують Україну від Європи та перетворення регіонів з обох боків нових східних кордонів ЄС і України в периферійні і тупикові;

2) координуються спільно розроблені концепції соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів;

3) поступово формуються інтегровані, насамперед у господарському і просторово-економічному аспектах, транскордонні регіони України;

4) створюється поєднана і взаємодоповнююча транспортна, прикордонна інфраструктура;

5) складається система міжнародної взаємодії місцевих органів державної влади і самоврядування, територіальних громад тощо.

За нових геополітичних умов на сьогодні необхідно по-новому осмислити новий статус та нову роль єврорегіонів України. Адже єврорегіони України, по-перше, вже з 2004 р. здійснюють єврорегіональну співпрацю безпосередньо з ЄС і на нових східних кордонах ЄС, бар'єрна функція яких посилюється; по-друге, єврорегіональна співпраця ЄС стала складовою нової східної політики Євросоюзу та України, а отже, її динамічний розвиток саме на регіональному рівні стає метою і для ЄС; по-третє, за умов наявної різниці у якості транскордонного співробітництва між Україною та державами Центральної Європи, позитивом є ініціативи саме сусідів першого порядку України, насамперед Польщі та Угорщини, у спільній розробці програм і концепцій транскордонного співробітництва.

Концептуальний підхід угорської, польської сторін до розвитку єврорегіонального співробітництва, координація стратегії соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів Польщі, Угорщини та України, розробка спільних довготермінових концепцій розвитку українсько-угорських, українсько-польських транскордонних зв'язків та інші позитивні моменти дають змогу продумано і погоджено планувати та здійснювати транскордонні заходи у всіх сферах співробітництва.

У Постанові Кабінету Міністрів України “Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та єврорегіонів” №587 від 29.04.2002 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабміну №270 від 01.03.2003 р. та №1402 від 04.09.2003 р.) стислий історичний екскурс основних напрямів та завдань єврорегіонів України свідчить про цілком прагматичні пріоритети, які, на жаль, на сьогодні так і залишились, по суті, декларацією намірів: “Основними напрямками співробітництва створених єврорегіонів України є поєднання зусиль в економічній сфері, розбудові соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, будівництві та модернізації інфраструктури кордону, розвитку транспортної мережі, науковій та культурній співпраці, охороні навколишнього природного середовища, обміні досвідом між відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, взаємній допомозі в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, боротьбі зі злочинністю і нелегальною міграцією тощо” [4].

Дослідження феномену єврорегіону має здійснюватися у контексті чіткого визначення цього поняття. Складовою частиною організаційно-правового механізму регулювання системи транскордонного співробітництва є дві підсистеми: міжнародно-правова та цивільно-правова. Основою розвитку міжнародних відносин транскордонного співробітництва країн Європи, включно і України, насамперед є *загальноєвропейські норми і принципи*, закріплені в документах Ради Європи. Головним документом, який легалізує ці відносини, а також сприяє децентралізації прийняття рішень владними структурами регіонів, є *Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями* (Мадрид, 21 травня 1980 р.), а також і два додаткових протоколи, що надають більших компетенцій регіонам у зовнішньоекономічних та політичних питаннях, сприяють як міжнародній активізації регіонів, так і позитивній дискримінації периферійних прикордонних територій.

Унаслідок ратифікації Мадридської Конвенції про транскордонне співробітництво (1980 р.) у Європі, зокрема і Верховною Радою України, положення (міжнародно-правові норми стосовно транскордонного співробітництва, закріплені у зазначеній Конвенції) стали частиною національного законодавства також і в Україні та мають пріоритет над внутрішнім правом, згідно зі ст. 27 Віденської Конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. Згідно із ст. 2 цієї конвенції: “Для цілей цієї конвенції “транскордонне співробітництво” означає будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які перебувають під юрисдикцією двох або декількох Договірних сторін, та на укладення з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей” [5].

Рамкова Конвенція разом із двома додатковими протоколами становить загальні правові засади транскордонного співробітництва регіонів держав Європи, зокрема України. Використовуючи загальноприйняті європейські критерії і принципи, сформульовані у Мадридській Конвенції про транскордонне співробітництво, визначимо поняття єврорегіон. Єврорегіон – це прикордонні території кількох суміжних держав, діяльність яких регулюється положеннями Мадридської Конвенції про транскордонне співробітництво (1980 р.). Мета

створення єврорегіонів як форми транскордонного співробітництва – це зміцнення добросусідських відносин, культурних і економічних контактів, координація та здійснення узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності відповідно до національних законодавств і норм міжнародного права між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, що мають спільний кордон.

Отже, для реалізації ефективної єврорегіональної, транскордонної співпраці єврорегіонів Європи була створена відповідна правова база. У жодній країні Європи не існує закону про транскордонне співробітництво чи чогось аналогічного. Це досить вагомий аргумент, якщо додати і конкретні успіхи єврорегіонів Європи, тоді виникає наступне питання, задля чого в Україні у 2004 р. прийнятий Закон “Про транскордонне співробітництво” і яким чином він сприятиме розвитку єврорегіонів України зокрема? Чому скажімо в Німеччині чи у Франції не існує такого закону, в країнах, регіони яких вже десятки років демонструють реальну ефективність транскордонного співробітництва європейського рівня?

Витвір вітчизняного мистецтва 2003 р. (тобто проекту цього закону, що, зазначимо, вимагав потужного доопрацювання в контексті відповідності його загальноєвропейським нормам і принципам) ще раз свідчить як про сумні факти непорозуміння суті та значення, зокрема правових засад транскордонного співробітництва, так і важливості його розвитку як системи в контексті реалізації євроінтеграційного курсу України. З огляду міжнародного права, навіть ЄС не має закону про прикордонну чи транскордонну політику, тому що це де-юре і де-факто не потрібно ані ЄС, ані країнам Європи.

Головним аргументом стосовно необхідності законодавчого регулювання транскордонного співробітництва України спеціальним Законом “Про транскордонне співробітництво”, є, на нашу думку, його фінансовий сегмент, а також визначення суб’єктів транскордонної співпраці. Позаяк згідно із Законом “Про транскордонне співробітництво”, який став чинним 24 червня 2004 р., вже є можливим забезпечення бюджетного фінансування проектів транскордонного співробітництва. Зокрема розділом IV (ст. 14) цього закону передбачено держбюджетне фінансування транскордонної співпраці і прийняття спеціальних програм державної фінансової підтримки розвитку транскордонного співробітництва, схвалених Кабінетом Міністрів України.

Проголошений принцип чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб’єктами транскордонного співробітництва України (згідно з ст. 1 аналізованого закону до них належать територіальні громади, їх представницькі органи та місцеві органи виконавчої влади), однак не визначена правова регламентація взаємодії цих органів, що може ускладнити процес практичного втілення завдань транскордонного співробітництва. Також окреслено організаційно-правовий механізм транскордонного співробітництва (розділ II ст. 5 – 9), визначено принципи, форми, методи і порядок державної підтримки та контролю за розвитком транскордонного співробітництва (розділ III ст. 10 – 13) [6].

Відомо, що на сьогодні діяльність єврорегіонів України попередньо не була підготовлена до процесу розширення ЄС і безпосереднього наближення кордонів Євросоюзу до України. Єврорегіони України не змогли адаптуватися до нових умов роботи з огляду на вступ центральноєвропейських держав до ЄС. Окрім того, вийти за рамки здебільшого декларативно-політичного співробітництва в межах існуючих єврорегіонів не вдалося. Тому система єврорегіональної співпраці, як і транскордонного співробітництва України загалом, потребує системної якісної трансформації.

Висновки

Статус єврорегіонів зокрема і транскордонного співробітництва України загалом із центральноєвропейськими державами піднявся на якісно вищій щабель, що треба вважати беззаперечним позитивом. На транскордонному, міжрегіональному рівні відносини України з ЄС майже не обтяжені проблемами і претензіями як політичного, так і економічного змісту. Тому взаємодія України з ЄС та країнами-членами ЄС у сфері єврорегіонального, транскордонного співробітництва може бути навіть більш динамічною і ефективною, ніж на міждержавному рівні. Єврорегіони здатні створити розгалужену систему координації стійких прикордонних зв'язків регіонів України із суміжними адміністративно-територіальними одиницями сусідніх центральноєвропейських держав-членів ЄС. Безумовно, що ефективна єврорегіональна інтеграція через транскордонне співробітництво суттєво розширить базу включення України до європейських інтеграційних процесів.

У розвитку нового статусу єврорегіонів України з центральноєвропейськими державами після розширення ЄС поєднуються як зовнішні (євроінтеграційні), так і внутрішні (зокрема комплексний розвиток прикордонних територій), національно-державні інтереси. На сьогодні, розбудова ефективно діючої системи єврорегіонів набуває важливого значення для України.

Вкрай важливим концептуальним висновком щодо майбутнього розвитку єврорегіонів України за нових геополітичних умов є необхідність розробки спільних концепцій розвитку прикордонних регіонів України з межуючими прикордонними територіями центральноєвропейських країн – повноправними членами ЄС. Вкрай нагальним завданням є активізація участі прикордонних областей України у створенні більш прагматичних єврорегіонів з прикордонними регіонами сусідніх держав, що також створює можливість використовувати і міжнародну фінансову допомогу в реалізації проектів територіального соціально-економічного розвитку регіонів. Принципово важливим моментом є те, що новий етап якісного нового розвитку єврорегіонів України з державами Центральної Європи відбувається за умов розширення ЄС на стадії завершення формування економічного та валютного союзу, значного прогресу на шляху формування політичного союзу, поглиблення співпраці у сфері безпеки. Своєю чергою це також обумовлює істотні зміни в структурі та механізмі транскордонного співробітництва в Європі загалом, та в єврорегіонах зокрема.

Формування економічно конкурентоспроможних єврорегіонів на західному кордоні України, утворення спільних із європейськими партнерами асоціацій, проектів, укладення нових угод для оновлення правової бази співробітництва координація соціально-економічного та екологічного розвитку прикордонних регіонів мають стати пріоритетами єврорегіональної співпраці України на найближчу перспективу. Безумовно, багато питань лише сформульовано, і вони потребують подальших наукових досліджень, пріоритетними з-поміж яких, на нашу думку, є аналіз системної трансформації єврорегіонів України в контексті розширення на схід ЄС, а також проблемні питання творення ефективної системи транскордонного співробітництва України.

Література

1. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи / Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2003. – 222 с.; Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини

України з центральноевропейськими сусідами / Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень “ЄвроРегіо Україна”. – К.: КІС, 2004. – 360 с.

2. Безпосереднє сусідство України з ЄС: закриті кордони чи нові імпульси до співпраці? – Ужгород, 2002; Регіональна політика Європейського Союзу після його розширення: Аналітичні оцінки / Національний Інститут стратегічних досліджень (Закарпатський філіал). – Ужгород: Ліра, 2004; На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів: Проект Київського центру Інституту Схід–Захід. – К.: Логос, 2000. – 224 с.

3. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України і Євросоюзу // Політичний менеджмент. – 2006. – №5(20). – С. 131 – 144; Кіш Є. Регіони Європи на початку XXI століття // Політика і час. – 2007. – №1. – С. 33 – 35.

4. Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів: Постанова Кабінету Міністрів України №587 від 29.04.2002 р. // www.kmu.gov.ua.

5. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (ETS No106) (Мадрид, 21 травня 1980 р.) // www.coe.kiev.ua.

6. Про транскордонне співробітництво: Закон України №1861-IV від 24.06.2004 р. // www.rada.gov.ua.

Ye. Kish

METHODOLOGICAL ASPECTS RESEARCH IN THE SYSTEM OF EURO-REGIONAL COOPERATION

The euro-regions systems in Central Europe in new geopolitical situation are analyzed. Euro-regional cooperation between neighbouring countries on both regional and local levels has become the most important element of European policy. Thus, the development of common concept papers for trans-border cooperation between the bordering regions is a vital issue for the border territories of Ukraine and its first-rate neighbouring countries.

Key words: euroregion, cooperation, integration, geopolitical situation, Central Europe, Ukraine, European Union.